

Osallisuus Järvenpään kaupungissa

Sisällysluettelo

Yleisesittely Järvenpään kaupungin osallisuudesta

- Kaupungin strategia on osallisuustyön kehys
- Osallisuus on kaupungissa sekä rakenteessa että tekemisessä
- Osallisuuden periaatteet
- Lupaamme kaupunkilaiselle, että häntä kuullaan
- Osallisuus organisaatiossa
- Osallisuusverkosto ja osallisuuden erityisasiantuntija resurssina.

Osallisuuden aarteet

- Osallisuutta on suunniteltu yhdessä
- Kuntalaisen osallistumisen
- mahdollisuudet:
  - Syvä yhteys
  - Yhteisöllisyys
  - Osallistava palvelukehitys
  - Yhteinen hyvä
- Osallisuus valmistelussa ja päätöksenteossa.

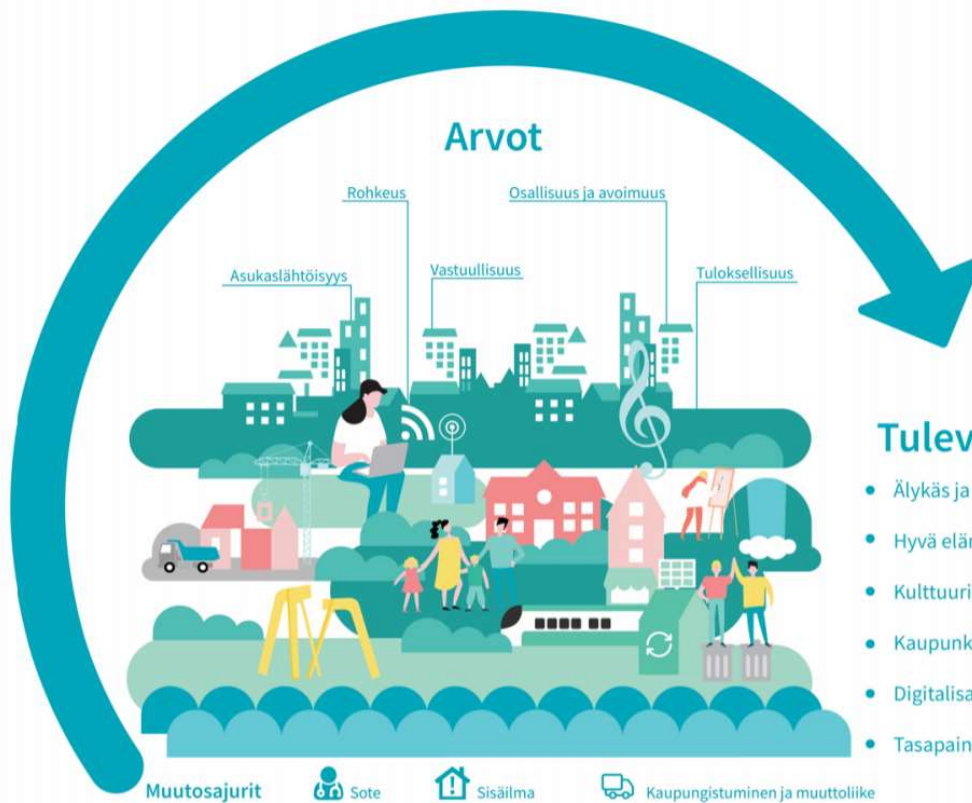
Osallisuussuunnitelma strategisiin tavoitteisiin

- Kehittämisaihiot vuodet 2021 -2026 ja niiden mittarit
- Osallisuuden vuosikello 2021
- Osallisuuden suunnittelu ja arviointi
- Valitse sopivat keinot suhteessa vaikutukseen ja motivaatioon
- Havainnollistavia esimerkkejä keinojen valintaan
- Keskeiset osallisuuden arvioinnin mittarit

Lähteet

Osallisuus on yksi Järvenpään kaupungin arvoista.

Ajatus osallisuudesta sisältyy kaupunkistrategian tulevaisuuskuvaan ”Kaupunki yhteisönä – Me teemme Järvenpään” sekä strategiseen päämäärään ”Avoin hallinto, joka nojaa aidosti vaikutusarvoihin sekä hyödyntää tehokkaasti viestintäkanavia.

Järvenpää
*on viisas ja väkevästi
inhimillinen kaupunki,
joka haluaa luoda syvää
yhteyttä vastaamalla
kokijansa tarpeisiin ja
tunteisiin.*

Tulevaisuuskuvat

- Älykäs ja resurssiviisas kaupunki
- Hyvä elämä ja toimiva arki
- Kulttuurin tekijöiden ja kokijoiden kaupunki
- Kaupunki yhteisönä – me teemme Järvenpään
- Digitalisaatio, yrittäminen ja uudistuva työ
- Tasapainoinen kestäväällä pohjalla oleva talous

Osallisuus on kaupungissa sekä rakenteessa että tekemisessä

Osallisuusmalli

Osallisuuden
aarteet

Osaaminen ja
osallisuusverkosto

Osallisuuden
suunnittelu ja
toteutus

Osallisuuden
arviointi

Osallisuusmalli

*Organisoitu ja resursoitu
osallisuustyö*

*Kaupunkilaiset mahdollisuudet
osallistua on kuvattu
aarrekarttana.*

Osallisuuden periaatteet

Järvenpään tehtävä on kuntalain 1 §:n mukainen: asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen on päämäärä kaikessa kaupungin toiminnassa. Kaupunki kuuluu kaupunkilaisille, ja Järvenpään kaupungin henkilöstö on töissä järvenpääläisille.

Osallisuus tuottaa hyvää elämää ja ehkäisee syrjäytymistä, ja osallisuusmalli varmistaa osallisuustyön osaksi kaupungin arkea.

SYVÄ YHTEYS, TOIMIVA ARKI KAIKILLE

Järvenpäässä osallisuus rakentuu hyvästä ja syvästä vuorovaikutuksesta, asukkaiden ja yhteisöjen omaleimaisesta ja yhdessä tehdystä kaupungista. Palvelun käyttäjä pääsee rakentamaan toimivaa arkea osallistumalla palvelun kehittämiseen.

Järvenpää pitää huolta asukkaittensa ja palvelun käyttäjiensä vaikuttamismahdollisuuksista siten, että edistämme avointa hallintoa, valmistelua ja päätöksentekoa. Tarkkailemme osallisuuden toteutumista ja sen vaikutuksia.

Järvenpäässä palaute on eteenpäin vievä voima, uudistumme ja arvioimme vaikutuksia yhdessä.

OSALLISTU JA VAIKUTA JÄRVENPÄÄSSÄ

Osallisuuden voi hahmottaa neljänä eri osa-alueena. Jokainen osa-alue avautuu monenlaisina mahdollisuuksina osallistua ja vaikuttaa.

VUOROVAIKUTUS

Hyvä syvä yhteys syntyy aloitteellisuudesta ja palautteesta, vastaamisesta, kysymisestä ja lausumisesta.

YHTEISÖLLISYYS

Asukkaat ja yhteisöt tekevät kaupungin ja sen omaleimaiset osat.

OSALLISTAVA PALVELUKEHITYS

palvelut kehittyvät kaupunkilaisten kanssa suunnitellen ja arvioiden.

YHTEINEN HYVÄ

Yhdessä uudistuva Järvenpää on avoin ja osallistava ja arvioi päätösten vaikutuksia.

Lupaamme kaupunkilaiselle, että häntä kuullaan:

"Minua kuullaan aidosti. Tiedän, mitä Järvenpäässä tapahtuu ja pääsen vaikuttamaan siihen. Tiedän, miten osallistumiseni on vaikuttanut. Koen olevani osa yhteisöä, jossa tehdään toimivaa arkea."

Kaupungin osallisuustyö perustuu tavoitteeseen, että kaikilla on samat mahdollisuudet osallistua, toimia ja vaikuttaa asuinalueellaan sekä koko kaupungissa.

Kuntalaisilta kysyttäessä 516 vastaajaa listasi osallisuuden tärkeimmiksi keinoiksi

- **kaupungin tarjoamat tilat,**
- **kohtaamispaikat,**
- **vaikuttamismahdollisuudet,**
- **kaupunkitapahtumat,**
- **osallistuvan budjetoinnin ja**
- **vapaaehtoisena toimimisen.**

Julkilausumasta:

- **Osallisuus on eteenpäin vievä voima,** osallisuus ei ole vain epäkohtien muuttamista.
- Järvenpäläisiltä tulee kysyä, mikä heidän mielestään edistää osallisuutta. **Asukkaiden näkemyksien mukaan kehitetään osallisuutta.**

* Julkilausuma syntyi osallisuusmallin verkosto- tai avointen valmistelusessioiden aikana. Julkilausuma kokonaisuudessaan löytyy osallisuuden työkirjasta.

Osallisuus organisaatiossa:

Malli ja osallisuuden työkirja otetaan käyttöön palvelualueilla ja työyksiköissä, malli peilautuu yksikön omiin tavoitteisiin ja suunnitelmiin.

Työalueet sitoutuvat kouluttautumaan ja suunnittelemaan osallisuutta ja huomioivat suunnittelun resursoinnin sekä toteutukseen tarvittavan ajan.

Mitä osallisuusmallin käyttö sekä osallisuuden kehittäminen tarkoittaa ja vaatii meiltä? Millaista tukea ja koulutusta tarvitsemme?

Työntekijä:

Jokainen pohtii, miten osallisuusmallissa esiin nostetut asiat näkyvät ja toteutuvat omassa työssä.

Miten voin itse ja yhdessä työkavereiden kanssa auttaa rakentamaan mallin mukaista Järvenpää?

Luottamushenkilö:

Valtuusto huolehtii, että osallisuutta tehdään.

Mihin mittavimpiin osallisuushankkeisiin tarvitaan edustuksellinen ohjausryhmä?

Osallisuusverkosto ja osallisuuden erityisasiantuntija resurssina

palvelee, viestii ja tukee osallisuuden entistä parempaa tekemistä palvelualueilla.

Verkosto aloitti 2021

- Martta Pirttioja (Kaupunkikehitys)
- Anne Honkanen (Hyvinvointi: työikäisten ja ikääntyneiden hyvinvointi)
- Satu Laine / Tiina Inkinen (Hyvinvointi: kansalaistoiminta ja asiakaspalvelu)
- Arja Loima (Hyvinvointi: maahanmuuttajapalvelut)
- Kristian Schmidt (Hyvinvointi: kulttuurituotanto, tapahtumatuotanto)
- Tiina Liimatainen (Opetus- ja kasvatus)
- Laura Damski (HR-palvelut, sisäinen osallisuus)
- Pilvi Kallio-Meriläinen (konserni, verkoston vetäjä, osallisuuden tuki kaikille palvelualueille)

Järvenpään osallisuuden aarteet

VUOROVAIKUTUS

- kaupunki viestii ymmärrettävästi, selkeäkielisesti ja ajoissa
- anna palautetta tai tee aloite
- osallistu Järvenpäämediassa: www.jarvenpaa.fi/blogit-ja-tarinat
- asioi kaupungin palvelupisteissä
- ota osaa info- ja keskustelutilaisuuksiin
- kaupungin osallisuusoppaat palveluksessasi!
- www.jarvenpaa.fi/osallistujavaikuta.

YHTEISÖLLISYYS

- Kaupunki tukee yhteisöllistä kaupunkia ja sen omaleimaisia osia:
- kaupungin avustukset
  - kaupungissa toimivat yhdistykset
  - tee tapahtuma
  - ajankohtaiset tapahtumat Järvenpäässä tapahtumat.jarvenpaa.fi
  - varaa tila tai käy kaupunkiolohuoneessa
  - vapaaehtoistyö
  - ympäristötalkoot
  - lähitalotoiminta.

KEHITÄ KAUPUNGIN PALVELUJA

- Osallistu suunnitteluun, anna palautetta ja arvioi:
- opetuksen ja kasvatuksen palvelut
  - hyvinvointipalvelut
  - kaupunkikehitys.

YHTEINEN HYVÄ

- Osallistu päätöksentekoon ja valmisteluun:
- äänestä tai asetu ehdolle kuntavaaleissa
  - hakeudu nuorisovaltuustoon tai oppilaskuntaan
  - tee kuntalaisaloite www.kuntalaisaloite.fi
  - osallistuva budjetointi
  - vaikutusten ennakoarvointi
  - mikä sinun asuinalueellasi on tärkeää ja ajankohtaista?
  - osallisuusopas tukee vaikuttamisessa.

VUOROVAIKUTUS

YHTEISÖLLISYYS

KEHITÄ KAUPUNGIN PALVELUJA

YHTEINEN HYVÄ

Kaupunkilaisen osallistumisen mahdollisuudet

Osallisuutta on suunniteltu yhdessä

Arviolta 750 osallistujaa 2018-2020.
Osallisuusmalli on rakennettu
osallistujien julkilausuman pohjalta.

	2018	2019	2020	2021
Luottamushenkilöt	Systeeminen pohdinta: miksi osallisuutta, mikä tärkeintä		Valtuustoryhmien neuvottelukunta 9 / 2020. Kaikkien lautakuntien iltakoulut 1.-9.12.	Puheenjohtajien jaosto 2/2021.
Viranhaltijat - henkilöstö	Systeeminen pohdinta: miksi osallisuutta, mikä tärkeintä	Erityisesti hyvinvoinnin palvelualue hyvinvointisuunnitelman teon yhteydessä.	Palvelualueiden joryt ja laajennettu jory, kevät ja syksy. Avoimet valmistelut myös henkilökunnalle.	Yhteistyötoimikunta 2 / 2021
Kuntalaiset	Kysely: Osallisuuden 6 tärkeintä asiaa		Yleisökysely MunJäke 2/2020. Avoimet valmistelut 18.3., 30.3., 7.4. ja 5.4.	
Verkostot	Kuntaliitto,	Vaikuttamistoimielimet, Järvenpään yhdistysverkosto, 4. sektori.	Kulttuurifoorumi 1/2020 Kuntaliitto ja sen kautta Suomen kuntien osallisuusverkosto, Sitra, OKM, Tampereen yliopisto, Järvenpään yhdistysverkosto, Keusoten viestintä ja osallisuus ja vaikuttamistoimielimet.	Osallisuusverkosto Sitra, OKM, Kuntaliitto, vaikuttamistoimielimet, Keusoten viestintä ja osallisuus.
Toimet	Otettiin pilottikäyttöön mobiiliyhteisö MunJäke.	<ul style="list-style-type: none"> Valmisteleva työryhmä suosittaa osallisuusmallintamista. Perustetaan uusi toimi: osallisuuden erityisasiantuntija. Tutkimus ja perehtyminen. 	<ul style="list-style-type: none"> Osallisuusverkoston jäsenet nimetään. Osallistu ja vaikuta – sivusto perustetaan. Osallistuvan budjetoinnin teemahaku. 	<ul style="list-style-type: none"> Osallisuusmalli valmis. Työkirja henkilöstölle valmis ja otetaan käyttöön koulutuksissa Vuosisuunnitelman ja painopisteiden mukainen osallisuustyö.

VUOROVAIKUTUS

- kaupunki viestii ymmärrettävästi, selkeäkielisesti ja ajoissa
- anna palautetta tai tee aloite
- osallistu Järvenpäämediassa: www.jarvenpaa.fi/blogit-ja-tarinat
- asioi kaupungin palvelupisteissä
- ota osaa info- ja keskustelutilaisuuksiin
- kaupungin osallisuusoppaat palveluksessasi!
- www.jarvenpaa.fi/osallistujavaikuta,

YHTEISÖLLISYYS

Kaupunki tukee yhteisöllistä kaupunkia ja sen omaleimaisia osia:

- kaupungin avustukset
- kaupungissa toimivat yhdistykset
- tee tapahtuma
- ajankohtaiset tapahtumat Järvenpäässä tapahtumat.jarvenpaa.fi
- varaa tila tai käy kaupunkiolohuoneessa
- vapaaehtoistyö
- ympäristötalkoot
- lähitalotoiminta.

KEHITÄ KAUPUNGIN PALVELUJA

Osallistu suunnitteluun, anna palautetta ja arvioi:

- opetuksen ja kasvatuksen palvelut
- hyvinvointipalvelut
- kaupunkikehitys.

YHTEINEN HYVÄ

Osallistu päätöksentekoon ja valmisteluun:

- äänestä tai asetu ehdolle kuntavaaleissa
- hakeudu nuorisovaltuustoon tai oppilaskuntaan
- tee kuntalaisaloite www.kuntalaisaloite.fi
- osallistuva budjetointi
- vaikutusten ennakoarviointi
- mikä sinun asuinalueellasi on tärkeää ja ajankohtaista?
- osallisuusopas tukee vaikuttamisessa.

KEHITÄ KAUPUNGIN PALVELUJA

YHTEINEN HYVÄ

VUOROVAIKUTUS

YHTEISÖLLISYYS

Kuntalaisen osallistumisen mahdollisuudet

Syvä yhteys

Järvenpäässä on sanomisen kulttuuri. Kaupunki viestii ymmärrettävästi, selkeäkielisesti ja ajoissa. Kaupunkilainen saa hyvää asiakaspalvelua ja kokee olevansa oikeassa paikassa. Osallistuminen on helppoa, mukavaa, motivoivaa ja palkitsevaa. Tarjoamme tietoa, tilaisuuksia, digitaalisen alustan ja osallisuuden kasvot kaupunkilaisten aloitteellisuuden tukemiseksi:

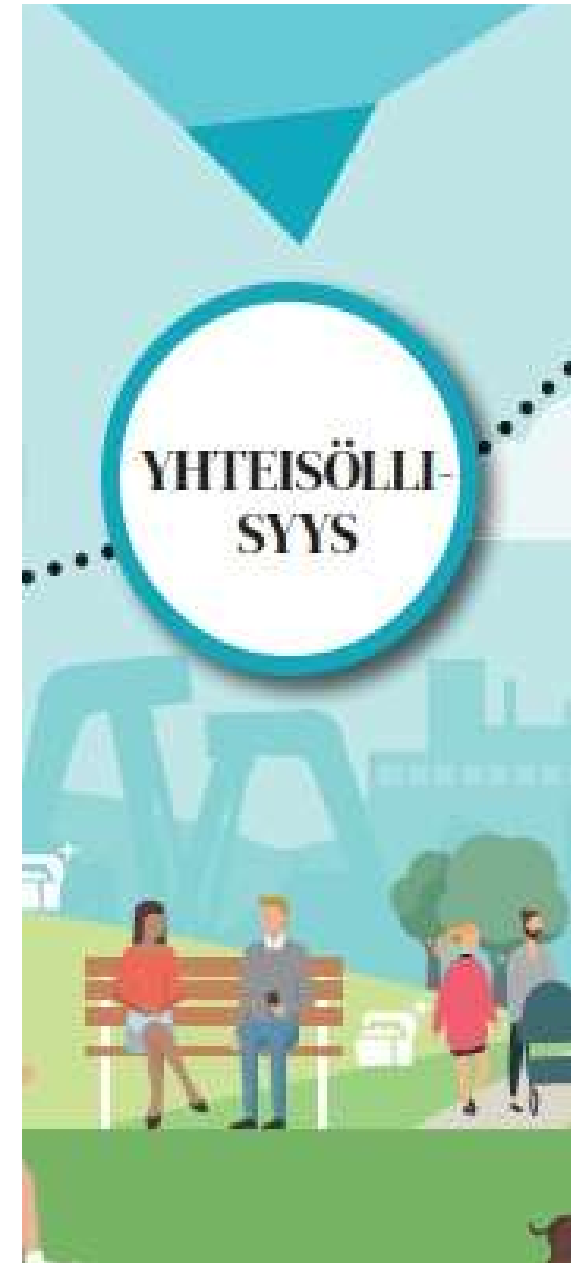
- [Palautepalvelu](#) (palautteet, kehittämissideat ja vikailmoitukset)
- Asiakaspalvelu (tulevaisuudessa Perhelän asiakaspalvelu- ja osallisuustila)
- Yhteisöllinen sähköinen osallistumisalusta (kehitystyö 2021-2023)
- Kyselyt, infot ja keskustelut (2021 mm. Imagotutkimus ja hyvinvointikysely)
- Aloitteellisuutta tukevat **osallisuusoppaat**.
- [Järvenpäämedia](#) (lanseerattu 11/2020)
- Tietoa ja tukea: [osallistu ja vaikuta -sivusto](#).

Yhteisöllisyys

Yhteisöllisyys itsessään tuottaa osallisuutta ja lisää välitöntä hyvinvointia. Yhteisöllisesti toimivaa kaupunkia ja kollektiivia voi rakentaa monin tavoin. Järvenpäässä me madallamme kynnyistä tehdä tapahtumia ja tarjoamme aktiivisuudelle tilaa. Yhdessä tai yksin harrastaminen on toimintaosallisuuden lisäksi myös vaikuttamista, sillä olemalla vaikka osa jalkapallojoukkuetta tukee joukkueen toimintaa. Myös harrastamalla itsenäisesti voi tuotoksellaan voi ottaa kantaa yhteiskunnassa tapahtuviin asioihin. Kulttuurin tekijöiden ja kokijoiden kaupunkia luodaan kolmannen ja neljännen sektorin kanssa. Tuemme yhdistysten, järjestöjen ja yhteisöjen toiminnan edellytyksiä ja luomme verkostoissa edellytykset järjestää tapahtumia, talkoita, tempauksia, projekteja ja alueellisia kehittämishankkeita.

- Hae [avustusta](#).
- [Järjestä tapahtuma](#) tai [toimintaa kotikulmillasi](#).
- [Varaa tilaa toiminnalle tai kokoontumiseen](#).
- Tutustu ja tule tutuksi: [yhteisötilat ja kaupunkiolohuoneet](#)
- [Vapaaehtoistoiminta](#).
- Osallistu tai järjestä ympäristötalkoot.
- [Ajankohtaiset tapahtumat Järvenpäässä](#).

Osallistava palvelukehitys

Osallisuuden valtaosa tapahtuu palveluissamme. Ydintoimintaamme on tarjota lapsille ja nuorille kasvatusta sekä kaikille kaupunkilaisille mielekästä ja monipuolista toimintaa että virikkeinen ja turvallinen kaupunkiympäristö. Osallisuuden kokemus toteutuu palveluissa palvelun arjessa käytännön tekoina ja hyvänä vuorovaikutuksena. Palvelut kehittyvät ja muuttuvat. Kehitys perustuu palautteeseen, suunnitteluun ja arviointeihin. Yhdessä suunnitellen, testaten ja kokeillen voi rakentaa uniikkeja palveluita - jopa säästää aikaa ja rahaa.

Osallistavia tapoja kehittää palveluita ovat muun muassa:

- käyttäjä- tai kehittäjäryhmä,
- vaikuttamistoimielinten osallistuminen suunnitteluun,
- asiakasneuvosto (esim. Myllytien toimintakeskus) tai asukasraati,
- toiminnan yhteinen suunnittelu,
- palvelun arviointi, kyselyt ja palaute,
- kaupunkikävelyt ja tapaamiset,
- luovat osallistavat tai palvelumuotoilun menetelmät palvelun käyttäjille ja kehittäjille.

Yhteinen hyvä

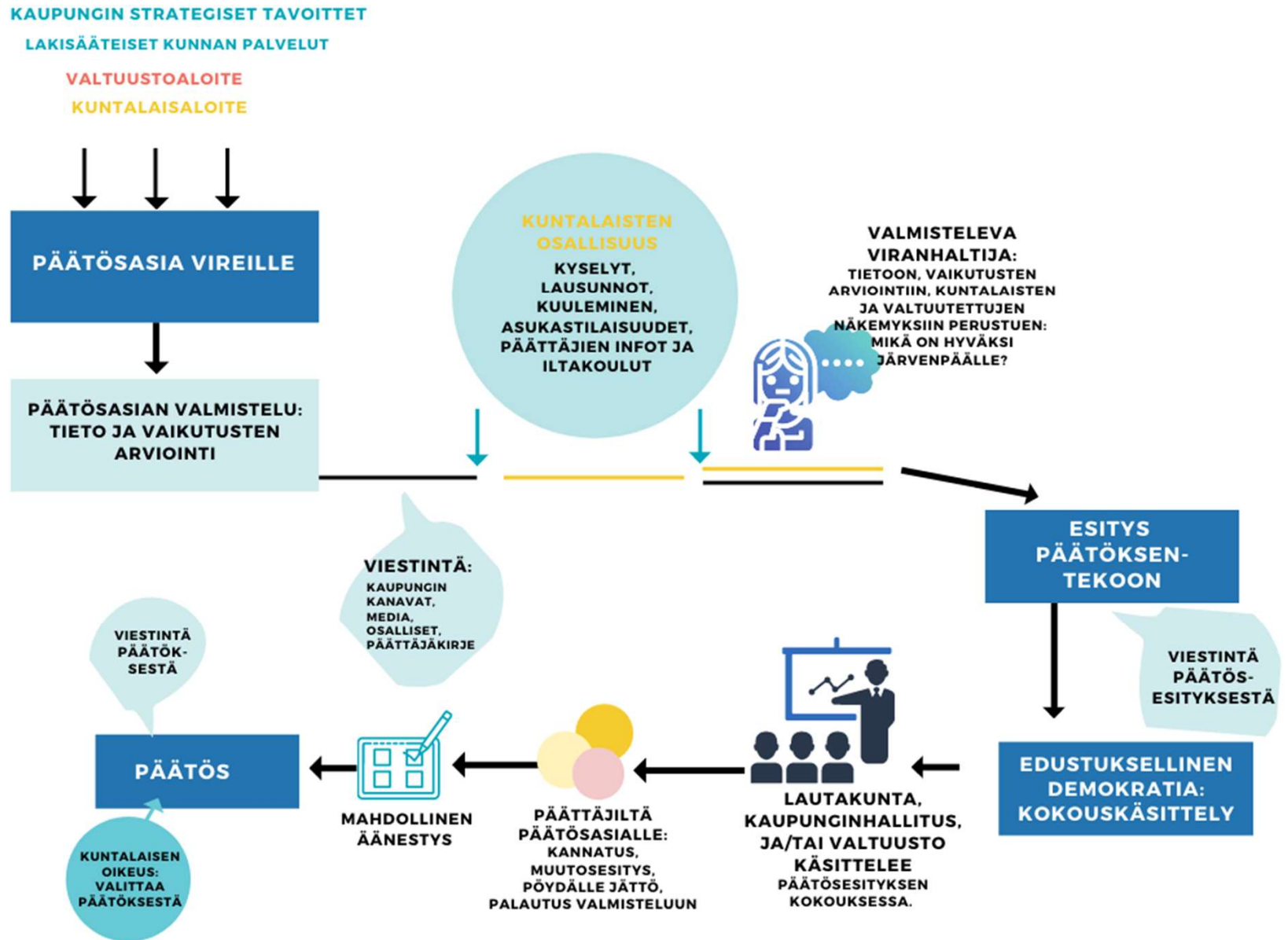
Yhteisesti hyvä Järvenpää ottaa kaupunkilaisen mukaan päätöksentekoon ja valmisteluun. Järvenpään hallinto on avoin ja arvioi päätösten vaikutuksia monipuolisesti osallistaen, diginä ja lähitilaisuuksissa. Osallistu päätöksentekoon ja valmisteluun:

- [Äänestä kuntavaaleissa.](#)
- Asetu ehdolle kuntavaaleissa.
- Hakeudu [nuorisovaltuustoon](#) tai oppilaskuntaan.
- Ole yhteydessä vaikuttamistoimielimeen tai kaupunginvaltuutettuun.
- [Kuntalaisaloite.](#)
- [Osallistuva budjetointi](#)
- Osallistuminen vaikutusten ennakoarviointiin ja muuhun valmisteluun.
- Paikalliset aiheet: mihin haluaisin kaupunginosassani vaikuttaa? Osallisuusopas tukee vaikuttamistyötä.

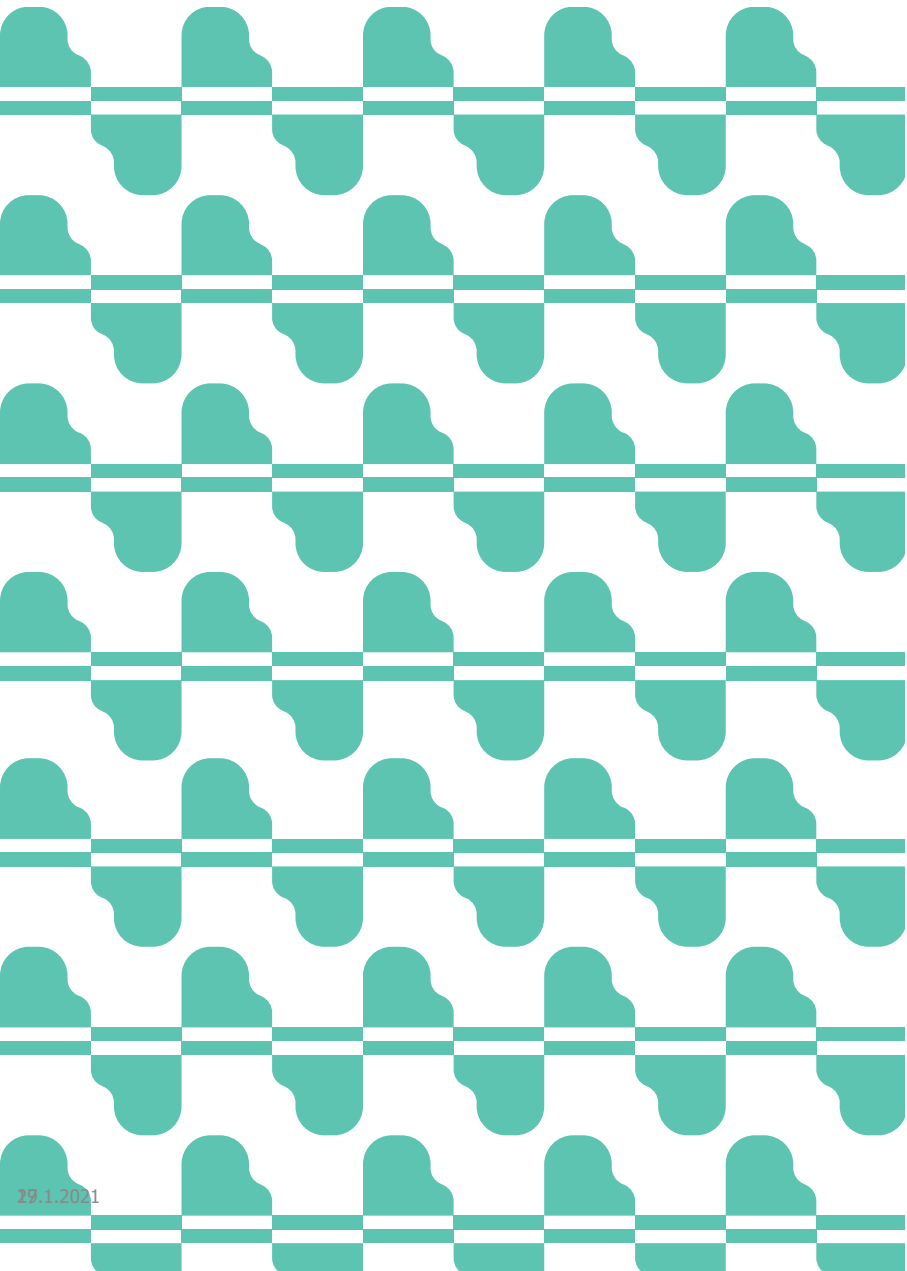

Osallisuus valmistelussa ja päätöksenteossa:

Yhteisesti hyvä Järvenpää ottaa kaupunkilaisen mukaan päätöksentekoon ja valmisteluun.

Osallisuuden suunnittelu

Kehittämissaihiot vuodet 2021 -2026

Esityksen nimen voi laittaa tänne

Vuorovaikutus ja yhteisöllisyys: tavoite, keinot ja mittarit

Vuorovaikutus

- Osallistuminen on helppoa, mukavaa, motivoivaa ja palkitsevaa.

Osallisuuden palvelut ja tuki löytyvät helposti.

- Selkeäkielinen viestintä ja valmistelu.
- Virtuaalinen ja fyysinen osallisuuden paikka.
- Olet oikeassa paikassa –kulttuuri.
- Viestintä ja deliberaatio (purkava dialogi) on rikasta.

Mittarit

Tea-viisari, imago tutkimus ja erillismittaukset: luottamus kaupunkiin, tunne kuulumisesta Järvenpäähän (2021), henkilöstökoulutukset 2021.

Yhteisöllisyys, yhteinen tekeminen

- Tapahtumien tekeminen on palkitsevaa. Tekijöille ja aktiivisuudelle on tilaa ja tukea.

Avustukset ja tapahtumatuotannon tuki. Olohuoneiden ja koulujen ilta- ja viikonloppukäyttö lisääntyy.

- Aloitteellisuuden tukeminen paikallisesti merkittävässä aiheissa.
- Tilanvarausjärjestelmä, ja uusien tilojen tosiasiallisen käytön mahdollistaminen.
- Lähitalo-toiminnan kehittäminen kaupunginosiin.

Mittarit

Aktiivisesti osallistuvien kuntalaisten osuus – avustusten määrä ja laatu (vuosi 2021 pohjalukema) Osallisuusverkoston kehitystyö ja arvio (2021)

Osallistava palvelukehitys ja yhteinen hyvä: tavoite, keinot ja mittarit

Osallistava palvelukehitys

- Kaupungin palvelut kehittyvät kaupunkilaisten kanssa suunnitellen ja arvioiden.

Osallistuva palvelukehitys

- Käyttäjien, kehittäjien ja kokemusasiantuntijoiden palaute ja toiminta on kaikkien saatavilla.
- Osallistuvan palvelukehityksen syvällisempi ymmärrys ja toteutukset.
- Henkilöstön ja vapaaehtoistyöntekijöiden osaaminen, kuulemista ja tulkintaa kehitetään luovien menetelmin.
- Hyvinvointikävely (turvallisuuskävely) ja asiakasraati **vakioituvat** osaksi palveluiden kehittämistä.

Mittarit: mahdollisuus osallistua toiminnan kehittämiseen ja arviointiin (osallisuus TEA-viisari).

Yhteinen hyvä

- Yhdessä uudistuva Järvenpää on avoin, osallistava ja arvioi päätösten vaikutuksia monipuolisesti diginä ja lähitilaisuuksissa.

Luottamus ja kiinnostus kaupungin päätöksentekoon kasvaa.

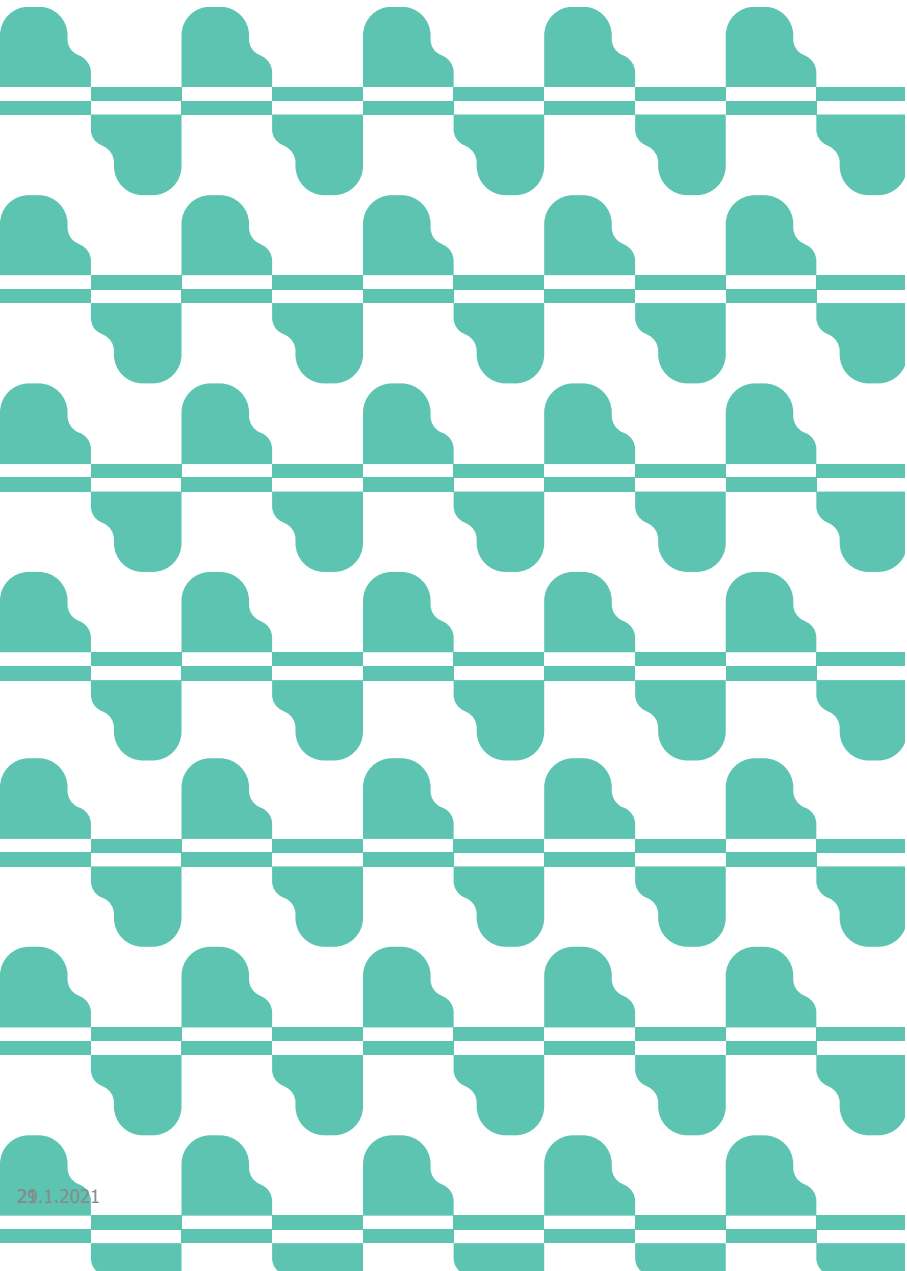
- Valmistelu on avointa ja arvioi vaikutuksia.
- Aloitteellisuuden tukeminen paikallisesti merkittävissä aiheissa – kaupunginosapäivät.

Mittari: Luottamus kaupungin päätöksentekoon ja valmisteluun. Osallistumishalukkuus.

Osallisuuden vuosikello 2021

- Osallistuvan budjetoinnin toteutukset Juhlavuosi 2021.
- Osallisuuskoulutukset henkilöstölle. Osallisuusfoorumi loppuvuodesta 2021
- Hyvinvoinnin palveluverkon osallisuus
- Kuntavaalit 18.4.2021
- Vaikuttamistoimielinten vaalit toukokuu 2021
- Kaupunkikävelyt (turvallisuskävelyt) kevät 2021
- Kaavoituksen osallisuus kaavoitussuunnitelman 2021 mukaisesti.
- Lähitalotoiminnan ja koulut alueensa keskuksina –konseptien kehittäminen.
- Järvenpäämedian vuosi 2021
- Johdon ja kuntalaisten foorumit kevät / syksy
- Rakentaminen / toimitilat: Harjulan kampus, JYK, Perhelä

Osallisuuden suunnittelu ja arviointi

Osallisuuden suunnittelu

Tee osallisuussuunnitelma vastaamalla alla oleviin kysymyksiin. Osallisuusoppaat ja osallisuuden tuki ovat apunasi!

Tarkista myös osallistumisen jälkeen tehtävät toimet.

AIHE

Mitä suunnittelet tai valmistelet. Miksi?
Mitä yhteistä hyvää tavoittelet?

TAVOITE

Mitä tavoittelet osallisuudella?
Mihin asiaan voi vaikuttaa, mitä osakkaiden kanssa voidaan saada aikaan?

OSALLISTUJAT

Keneen suunnittelu tai valmistelu vaikuttaa?
(Esim. alueen asukkaat, palvelun käyttäjät, kaupungin työntekijät, yritykset.)

MOTIVOINTI

Pohdi, miltä asia näyttää osallisen näkökulmasta.
Mitä joku saa asiasta; mitä joku menettää? Mihin kaupunkilainen haluaa tässä asiassa vaikuttaa?

VIESTINTÄ

Miten tavoitat ihmiset parhaiten? Miten motivoit osallistujat viestiessäsi asiasta? Kuinka kaupunkilaiset pääsevät osallistumaan? Kutsu osalliset, ja tavoittele myös niitä, jotka osallistuvat vähemmän.

MENETELMÄT

valitse menetelmät sen mukaan, mitä osallisuudella tavoittelet ja miten motivoituneita uskot kaupunkilaisten olevan käyttämään aikaa. Kuntalaisille helpot tavat osallistua ovat kyselyt, ideointi, kommentointi verkossa tai tiedotteen avulla - ja muun muassa verkkoäänestys. Talkoot, yhteissuunnittelutyöpajat, kuntalaisfoorumi, asiakasraati ovat puolestaan menetelmiä, joita voit käyttää kun kuntalaisen motivaatio on korkealla. [Tutki menetelmiä.](#)

VALMISTELE JA OSALLISTA!

Toteuta ja mahdollista suunniteltu!

OSALLISUUDEN TULOKSET

Nämä tärkeät askeleet tekevät osallisuuden tulokset näkyviksi.

Varmista, että palautat tulokset myös osallisille.

TULOKSET

Mitä tehtiin ja saatiin aikaan? Kerro tämä osallistuneille ja tarvittaessa laajemmin kaupunkilaisille ja päättäjille.

TOTEUTA

Varmista, että osallisuuden tulokset viedään toteutukseen palvelukehitykseen, valmisteluun, kehitystyöhön.

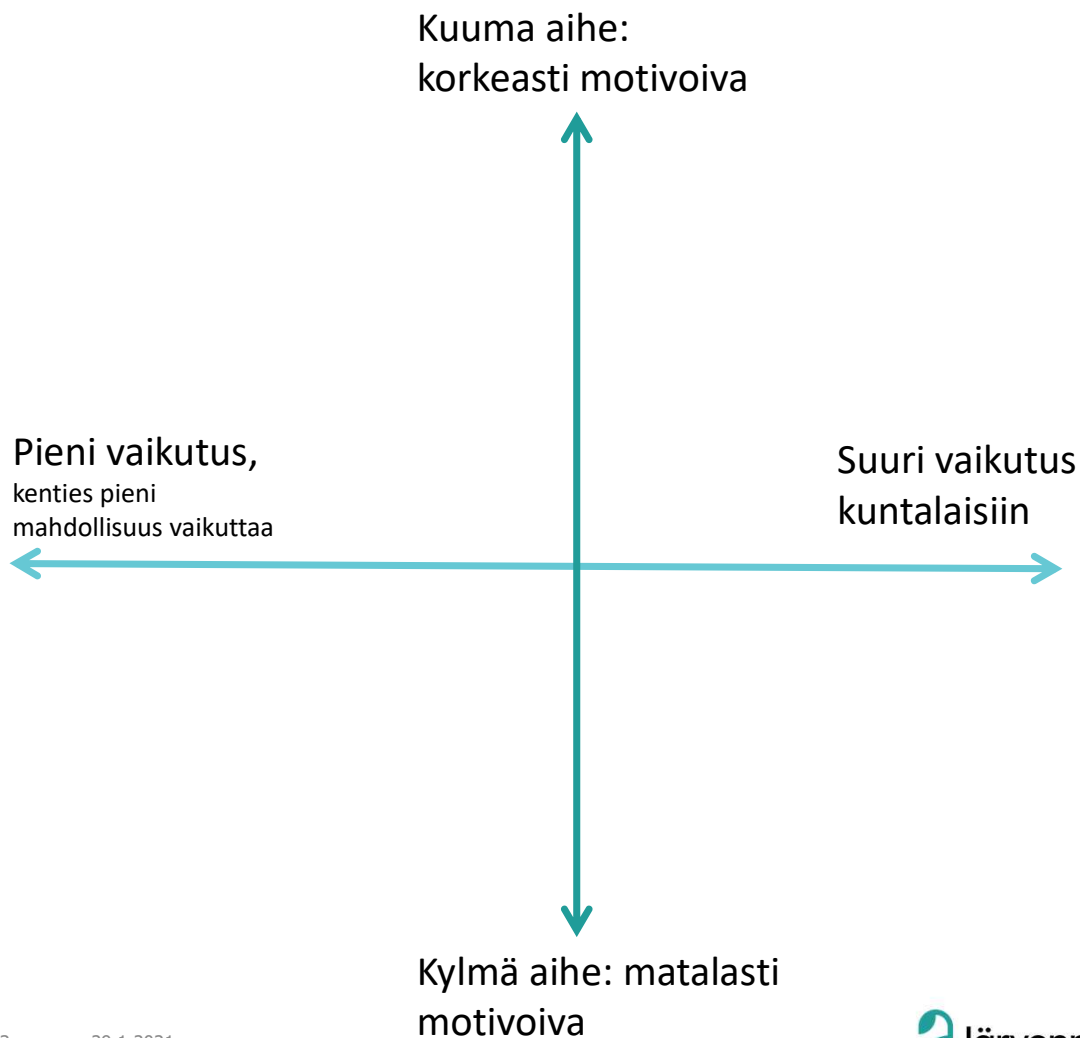
VIESTI

VAIKUTUKSISTA

Viesti avoimesti lopputuloksista. Huomioi viesteissä osallisuus, vaikka sen vaikutus olisi jäänyt vähäiseksi.

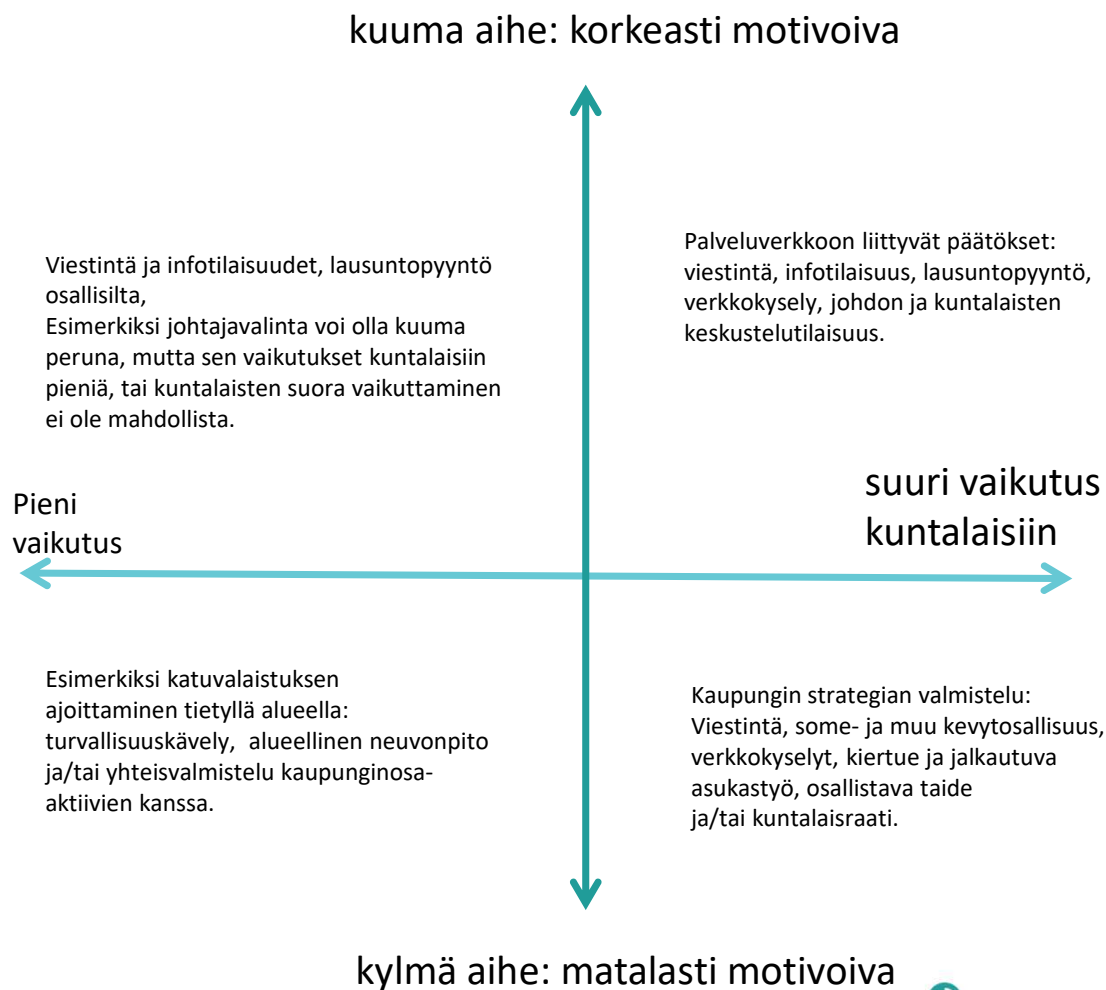
Lopussa kiitos seisoo!

Valitse sopivat keinot suhteessa vaikutukseen ja motivaatioon

- Viestintä
- Sosiaalisen median kyselyt, peukutukset ja muu kevytosallisuus
- Infotilaisuus
- Haastattelut, fokusryhmä / ryhmäkeskustelu tietyistä teemasta
- Suora osallisten kontaktointi
- Pienryhmässä ideointi tai epämuodollinen keskustelu yhteisestä asiasta.
- Yhteisvalmistelu kumppanien, esimerkiksi asukasliikkeen kanssa
- Vertaisryhmän tai [kokemusasiantuntijoiden](#) konsultointi
- Verkkokysely, esim. asiakaskysely
- Verkkokeskustelu
- Avoin valmistelu: kuulemistilaisuus, verkostotapaaminen
- Avoimen datan tai palautteen hyödyntäminen
- Osallistava taide: asukkaat voivat ilmaista näkymättömiäkin asioita
- Kiertue tai jalkautuva asukastyö
- Alueellinen neuvonpito
- Johdon ja kuntalaisten keskustelutilaisuus tai paneeli
- Ohjattu kävelykierros, esim. kaupunkikävelyt
- [Palvelumuotoilu](#): ihmislähtöiset menetelmät palveluiden kehittämisessä.
- Kokeillen; asukkaat voivat ideoida ja toteuttaa nopeatempoisia ratkaisuja, jotka kehittävät palveluita. (esim. paikallinen aihe)
- Yhteiskehittämisen työpaja palveluiden käyttäjien kanssa, [learning cafe](#) tms.
- [Kumppanuuspöytä](#) yhteisestä asiasta
- [Osallistuva budjetointi](#)
- [Henkilökohtainen budjetointi](#)
- Negatiivinen osallistuva budjetointi
- [Kansalaisraati](#)
- Lausuntopyyntö
- Kuntalaisäänestys
- Varjopäätöksenteko esimerkiksi [varjovaltuusto](#)

Havainnollistavia esimerkkejä keinojen valintaan

- Viestintä
- Sosiaalisen median kyselyt, peukutukset ja muu kevytosallisuus
- Infotilaisuus
- Haastattelut, fokusryhmä / ryhmäkeskustelu tietystä teemasta
- Suora osallisten kontaktointi
- Pienryhmässä ideointi tai epämuodollinen keskustelu yhteisestä asiasta.
- Yhteisvalmistelu kumppanien, esimerkiksi asukasliikkeen kanssa
- Vertaisryhmän tai kokemusasiantuntijoiden konsultointi
- Verkkokysely, esim. asiakaskysely
- Verkkokeskustelu
- Avoin valmistelu: kuulemistilaisuus, verkostotapaaminen
- Avoimen datan tai palautteen hyödyntäminen
- Osallistava taide: asukkaat voivat ilmaista näkymättömiäkin asioita
- Kiertue tai jalkautuva asukastyö
- Alueellinen neuvonpito
- Johdon ja kuntalaisten keskustelutilaisuus tai paneeli
- Ohjattu kävelykiertue, esim. kaupunkikävelyt
- Palvelumuotoilun: ihmislähtöiset menetelmät palveluiden kehittämisessä.
- Kokeillen; asukkaat voivat ideoida ja toteuttaa nopeatempoisia ratkaisuja, jotka kehittävät palveluita. (esim. paikallinen aihe)
- Yhteiskehittämisen työpaja palveluiden käyttäjien kanssa
- Kumppanuuspöytä yhteisestä asiasta
- Osallistuva budjetointi
- Henkilökohtainen budjetointi
- Negatiivinen osallistuva budjetointi
- Kuntalaisten kuuleminen muutosasiassa esimerkiksi kuntalaisraati
- Lausuntopyyntö
- Kuntalaisäänestys
- Varjopäätöksenteko esimerkiksi varjovaltuusto

Keskeiset osallisuuden arvioinnin mittarit

Rakenteellista vaikuttamista mittaa

- olemassa oleva osallisuusohjelma/-suunnitelma (2020)
- osallisuus kunnan strategiassa (2019)
- osallisuustyön huomioiminen kunnan budjetissa ja osallisuuden edistäminen laajasti kunnan eri toiminnoissa.
- Henkilöstön osallisuuden taitojen syventäminen on tavoite, jota mittaavat osallisuuskoulutus, osallisuuspelin tai Erätauco-menetelmän käyttö yhdessä ylikunnallisen verkostoitumisen kanssa. (alkaa 2021)

Osoituksena yhteisen hyvän tekemisestä ja päätöksenteko-osallisuudesta ovat

- keskustelu- ja kuulemistilaisuuksien määrä ja palaute (2021)
- Asiakas- tai kuntalaisraadien toteutuminen.
- Päätöksenteko-osallisuutta mittaroi esimerkiksi se, onko mielipiteitä selvitetty ennen päätöksentekoa, onko kysely ja haastateltu palveluiden käyttäjiä tai käyttäjien edustusta.

Talouden suunnittelussa osallistuva budjetointi on suurin kansanvallan muoto ja mittari. (2020-2021)

Yhteiskehittämistä tulee arvioida sen keinojen, osallistujamäärien ja tuloksen näkökulmista.

Kuntalaisten **omaehtoisen toiminnan**

hyödyntämistä mittaroi järjestötyön tukeminen (esimerkiksi avustuksin) ja myös uusien osallistumismuotojen kehittäminen. (luvut saatavilla)

Aloitteiden määrää ja laatua seurataan.

Vaikuttamistoimielinten kumppanuudesta raportoidaan kaupunkitasoisesti. (2021)

Viestintä ja vuorovaikutus, ohjaus, neuvonta ja palaute mitataan osin määrällisin mutta myös laadullisin mittarein, esimerkiksi erilliskyselynä tai asiakastyytyväisyytenä.

Näiden lisäksi demokraattista osallistumista on mahdollista arvioida eri laatukriteerein: esimerkiksi

- ovatko eri näkemykset ja väestöryhmät tasapuolisesti edustettuina;
- onko käyty puntaroivaa, eri näkemyksiä kunnioittavaa keskustelua, onko tietotaso aiheesta kasvanut,
- onko osallistumishalukkuus kasvanut?

Lähteet

- Byckling, Heasman, Aavikko ja Tolonen: Puolue- ja järjestötoiminnan malleja maailmalta - kuinka osallistaa, aktivoida ja innostaa ihmisiä? Sitra muistio 2019.
- Backman, Hyyssälä: Kansanvallan peruskorjaus - Kaikki voimavarat käyttöön
- Dufva: Megatrendit 2020, Sitran selvityksiä 2020
- Erätauko-menetelmä, marras- ja joulukuu 2019, Dialogi-Akatemian koulutus.
- Herzig ja Chasin: Fostering Dialogue Across Divides, Public Conversation Project 2006.
- Ihmisoikeuksien Helsinki, palvelujen yhdenvertaisuussuunnitelma 2020-2021, https://www.hel.fi/static/public/hela/Kaupunginhallitus/Suomi/Paatokset/2020/03-02_Khs_7_Pk/87CC7404-56D7-C016-960D-701EBDD00000/Liite.pdf
- Innerarity, Daniel: Vieraanvaraisuuden etiikka, into 2019.
- [Innokylän verkkopalvelu: yhteiskehittämisen työkalut, 2020](#)
- Kallio ja Viikuna: Kansalaisnavigointi - soveltava teatteri matkalla metropoliin, Metropolia Ammattikorkeakoulu 2012.
- Kallio, Ranta-Meyer, Viikuna: Rikas kulttuuri, rakas naapuri, Metropolia Ammattikorkeakoulu 2011.
- Kuntaliitto: Osallistumisen työkalupakki ja muut julkaisut.
- Leponiemi: Kollektiivinen kapasiteetti, yhteisöllisyys pienen kunnan johtamisessa, Tampereen yliopiston väitöskirjat 2019.
- <https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2020/2059-opas-kuntalaisten-osallistumisen-arviointiin>
- [Näin voi vaikuttaa –lehtiö, Nuorten politiikkakoulu, Oulu, 2019:](#)
- Osallistuvan budjetoinnin resursointi, Tampereen yliopiston tutkija-toimija tilaisuus 30.1.2020.
- Olkeusministeriö: [Kansallinen demokraatiohjelma 2025](#)
- Pikkarainen: Uskalla osallistaa!: Kuntaorganisaatio osallistajana, Espoon kaupunki 2017.
- Raivio, Helka & Karjalainen, Jarno: Osallisuus ei ole keino tai väline, palvelut ovat! Teoksessa Taina Era (toim.) Osallisuus – oikeutta vai pakkoa, 2013 Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisu 156, 12–34.
- Ruotsalainen, Sari: ”Nämä ovat asennekysymyksiä, eivät rahakysymyksiä.” Kokemusasiantuntijoiden osallisuus Uudenmaan kuntien vammaisneuvostoissa ja vammaispoliittisessa päätöksenteossa, Diakonia-ammattikorkeakoulu DIAK, Helsinki 2018.
- Särkelä-Kukko: Osallisuuden eriarvoisuus ja eriarvoistuminen teoksessa Jämsén, Arja & Pyykkönen Anne (toim.) Osallisuuden jäljillä, Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry, 2017. <http://www.jelli.fi/lataukset/2014/05/oSallisuudenj%C3%A4ljill%C3%A4- verkoversio-pakattuna-16052014.pdf>, 34–50.

Osallisuusohjelmat ja mallit: Seinäjoki, Lahti, Etelä-Savo, Helsinki, Tuusula, Riihimäki, Vantaa

*Osallisuuden erityisasiantuntija
Pilvi Kallio-Meriläinen*

p. 040 315 3737

*[pilvi.kallio-
merilainen@jarvenpaa.fi](mailto:pilvi.kallio-merilainen@jarvenpaa.fi)*